

EKSĀMENS LATVIEŠU VALODĀ
9. KLASEI
 2015
 SKOLĒNA DARBA LAPA
1. daļa

Vārds _____

Uzvārds _____

Klase _____

Skola _____

Lasīšana un valodas sistēmas izpratne

Izlasi Sandras Landorfas intervijas ar Māru Zālīti „Sit pieci!” fragmentu (teksta lapā 2 lappuses) un veic 1.–4. uzdevumu!

1. uzdevums (6 punkti). Atbildi uz jautājumiem!

1. Kāpēc M. Zālīte izsūtījumā piedzīvoto izvēlas stāstīt no bērna viedokļa?

_____

2. Kāpēc M. Zālīte uzskata, ka rakstīt romānu ir ļoti sarežģīti?

_____

3. Ko mazā meitene, atgriežoties no Sibīrijas, nekad savā dzīvē nav redzējusi?

_____

4. Kāpēc M. Zālīte sava romāna varonei izvēlas vārdu Laura?

_____

5. Kā sauc mājas, kurās Māra Zālīte dzīvoja pēc atbraukšanas no Sibīrijas?

_____

6. Kura latviešu rakstniece (vārds, uzvārds) ir sarakstījusi grāmatu par M. Zālīti? Uzraksti šī darba nosaukumu!

_____

2. uzdevums (3 punkti). Ar kuru citu tautību pārstāvjiem M. Zālītei bērnībā bijušas ļoti ciešas attiecības?

Tautība	Kāda saistība bijusi ar M. Zālīti?

3. uzdevums (1 punkts). Kāpēc M. Zālītes romānu sauc „Pieci pirksti”? Mini piecus iemeslus!

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

Aizpilda skolotājs:

1.1. _____

1.2. _____

1.3. _____

1.4. _____

1.5. _____

1.6. _____

Kopā par 1. uzd.: _____

2. _____

3. _____

4. uzdevums (2 punkti). Uzraksti skaidrojumu tekstā pasvītrotajiem svešvārdiem!

Distancēties – _____

Spontāni – _____

4. _____

Izlasi fragmentu no Māras Zālītes romāna „Pieci pirksti” un veic 5.–6. uzdevumu!*Bet kas tad tas? Arī ar tītarieni nav lāgā.**Parasti viņa ir rāma un mīlīga, bet nu skraida pa pagalmu kā sadegusi. Kur tad mazie tītariņi? Tie nav redzami. Nu ir skaidrs, kāpēc tītarmātei nav mierīga sirds un kāpēc vecais tītars lec ārā no biksēm.***5. uzdevums (1 punkts). Ar atzīmē, kurā nozīmē tekstā lietots vārds rāms!** Tāds, kur nav kustības, arī (stipru) skaņu (par apkārtni, vietu). Lēns, vienmērīgs, nesteidzīgs (par kustību, norisi, darbību). Tāds, kas nav aktīvs, enerģisks, arī agresīvs. Tāds, kas samierinās ar ko, pakļaujas kam.

5. _____

6. uzdevums (3 punkti). Izraksti no teksta trīs frazeoloģismus un izskaidro tos!

Frazeoloģisms	Skaidrojums

6.1. _____

6.2. _____

6.3. _____

Kopā par
6. uzd.:
_____P. p. par
1.–6. uzd.
_____**7. uzdevums (9 punkti). Uzraksti viedokli (50–70 vārdi) par M. Zālītes teikto: „Ar vārdiem nevajag mētāties. Vārdi ir enerģija. Nevieni nav tukšs. Katrs nes vibrāciju.”**

S. _____

St. _____

O., i. _____

Kopā par
7. uzd.:
_____

Vārds, uzvārds _____

8. uzdevums (10 punkti). Izlasi un ar „X” atzīmē piemērus, kuros nav ortogrāfijas kļūdu! Ja teikumā ir kļūda, izlabo to!

Nr.	Piemērs	Pareizi	Kļūdas labojums
0.	<i>Drīz – tas nozīmē kaut ko starp tūlīt un nekad.</i>	X	
00.	<i>Mēs mācīsimies franču un angļu valodu.</i>		<i>franču</i>
1.	Šausmas, plūsdamas pa asinsvadiem, izskatās kā īsta dzelzs.		
2.	Pļavas ir pilnas ar dzeltanām un violetām puķēm.		
3.	Laura zina, ka ne katrreiz viņa dabū to, ko vēlas.		
4.	Dzelzceļš ir klāt, sliedes ir karstas kā tējkanna uz plīts.		
5.	Sniegpārslīņas ir tik pat greznas kā dārgakmeņi un mirdz tāpat kā dimanti.		
6.	Mēs satikāties tūlīt pēc atgriešanās.		
7.	Es tev neēsmu nekāda mīļā, nemēģini mani pārliecināt!		
8.	Mamma aizvien man atgādina, ka jāsakārto viesistaba.		
9.	Vecmāmiņa sauc, rājas, lūdzās, bet Laura lejā nekāpj.		
10.	Mīma atmaigst un kļūst labsirdīga.		

8.1. _____

8.2. _____

8.3. _____

8.4. _____

8.5. _____

8.6. _____

8.7. _____

8.8. _____

8.9. _____

8.10. _____

Kopā par
8. uzd.:

9. uzdevums (10 punkti). Saliec teikumus nepieciešamās pieturzīmes!

1. Ja Latvijas nav tavā apziņā prātā un sirdī tas ir ļoti bīstami mūsu nākotnes dēļ.
2. Laurai daudzi vārdi ir tukši un tādi kam ir tikai ārpusē bet iekšpusē nav.
3. Vārds kam ir iekšpusē vārds kam ir garša un smarža vārds kam ir krāsa un pilnums ir Latvija.
4. Mīma ir mammas vecāmāte Pāpus ir mammas vecaistēvs tā mamma maza būdama viņus iesaukusi.
5. Vai cik tu garš esi dēliņ Mīma saka tētīm.
6. Suns Ripsis drīz piekūst un ar mēli rauš sevī elpu un mājinieki dzird viņa elsas tālu jo tālu.
7. Mamma turas tētīm pie vienas rokas bet otrā rokā ir koka čemodāns un iedami abi viegli grūstās kā tādi palaidņi.
8. Mājas izrādās nav nemaz tālu no stacijas un Laura drīz vien ierauga vietu par kuru dzirdējusi jau no agras bērnības.
9. Uzkalns kurš kā milzīgs suns aizgūlies priekšā ieejai ir Lauras plecu augstumā tomēr meitene skaidri redz vareno ēku kurai gan vajadzīgs remonts proti jāmaina jumts un jākrāso sienas.
10. Grāmatas centrālā ass ir piecgadīgās Lauras un viņas vecāku pieredze tik daudzus gadu desmitus ģimenes iekšienē glabāta.

(Pēc M. Zālītes „Pieci pirksti”)

9.1. _____

9.2. _____

9.3. _____

9.4. _____

9.5. _____

9.6. _____

9.7. _____

9.8. _____

9.9. _____

9.10. _____

Kopā par
9. uzd.:
_____**10. uzdevums (9 punkti). Uzraksti teikumus, ievērojot uzdevuma nosacījumus!**

1. Uzraksti saliktu sakārtotu teikumu, iesaistot vārdu **pie** saistījumā ar vārdu **tu!**

10.1. _____

2. Uzraksti saliktu pakārtotu teikumu, iesaistot izsaukmes vārdu **lūdzu!**

10.2. _____

3. Pārveido teikumu par netiešās runas teikumu, iesaistot divdabja teicienu!
„Bērniņam, kurš piecu gadu vecumā atgriežas no Sibīrijas, ir milzīga pieredze,” apgalvojusi Māra Zālīte.

10.3. _____

Kopā par
10. uzd.:
_____

Vārds, uzvārds _____**11. uzdevums (6 punkti). Izlasi situāciju un uzraksti zēna vārdā iesniegumu (6. lappusē), izmantojot sniegto informāciju!**

Jēkabs Akmens aizraujas ar jaunākajām tehnoloģijām, interesējas par fiziku, inženierzinātņi, kā arī brīvajā laikā ar draugiem nodarbojas ar ielu vingrošanu. Viņš jūlijā labprāt piedalītos radošo jauniešu nometnē. Jēkabs ir iepazinies ar nometnes „Mirāža” piedāvājumu.

Jauniešu interešu centrs „Mirāža”

organizē vasaras nometni trīs grupās:

1. grupa no 25.06. līdz 04.07. Saulkrastos
2. grupa no 10.07. līdz 19.07. Mežotnē
3. grupa no 05.08. līdz 14.08. Dagdā

Katrs dalībnieks var pieteikties uz vienu no radošajām darbnīcām: spēļu valodas apguve, zīda apgleznošana, robotu konstruēšana, ģitārspēle, improvizācijas teātris. Iesniegums jāadresē personīgi JIC vadītājam, jānorāda izvēlēta grupa un radošā darbnīca.

Iesniegums jānosūta pa pastu līdz š. g. 31. maijam.

Centra vadītājs Pauls Vīksne

I. _____

N. _____

S. _____

P. _____

Kopā par
11. uzd.:

_____

**Kopā par
1. daļu:**

_____

Izlasi Sandras Landorfas intervijas ar Māru Zālīti „Sit pieci!” fragmentu un darba lapā veic 1.–4. uzdevumu!

Sandra Landorfa

Sit pieci!

– **Kāds ir tas pamudinājums, kas beidzot liek saņemties un uzrakstīt par savu bērnību?**

– Vispirms – tas nav atmiņu stāsts. Taču vienlaikus jāatzīst, ka nevajadzēja neko izdomāt, mana pieredze bija pilnīgi pietiekama, lai varētu radīt romānu. Tā varoņiem ir reāli prototipi, arī manas ģimenes locekļi. Tomēr nevēlos to izziņot kā autobiogrāfiju. Distancējos, jo gribu, lai lasītājs to uztver kā literāru darbu, ko vērtēju augstāk nekā atmiņu stāstus – no žanru hierarhijas viedokļa.

– **Līdz šim jūs tiešām esat vairījusies runāt par privāto dzīvi. Kaut kas, protams, ir izskanējis Noras Ikstenas grāmatā. Un tomēr – no driskām, ko zinām, spilgtākos notikumus atpazīstam arī jaunajā grāmatā, un distancēties, iedomāties, ka Laura nav Māra, ir ļoti grūti.**

– Tas arī nav vajadzīgs! Godīgi sakot, man nav bijis tādas īstas pašapceres par šo darbu, tāpēc nezinu, ko par to domāju. Viss rodas tā spontāni, mūsu sarunas gaitā. Šķiet, tīri zemapzinīgi gribu distancēties tāpēc, ka robeža starp mani un meiteni romānā patiesībā ir ļoti maza. Man ir piemērs – fragmentu par vīru ar iesauku Svētais Pēteris iedevu izlasīt cilvēkam no manas puses. Viņam tas gabiņš ļoti patika, bet viņš teica – *zini, tev tur ir viena kļūda, Svētajam Pēterim sunīša nebija*. Un es mēģinu nodrošināties pret šādiem iebildumiem.

– **Ka nedrīkstētu savā daiļdarbā izmantot interpretāciju?**

– Jā. Es sapratu, ka man nevajag šo lieko diskusiju. Un no tās meitenes distancējos, bet vienlaikus arī identificējos. To sarežģīti izstāstīt. Kas attiecas uz galvenajiem, man tuvākajiem, mīļākajiem cilvēkiem, tur ir tāda... ļoti tuvu īstenībai un dažkārt – pilnīga sakrītība. Protams, varbūt meitenītes redzes leņķis viņus deformē, jo bērna uztvere nav tāda kā pieaugušajam. Un arī, es teiktu, mīlestības klātbūtne. Jo, protams, skatos uz viņiem ar mīlestību... Turklāt, ja saproti, ka radi literāru tēlu uz savas pieredzes bāzes, ir daudz lielāka brīvības izjūta. Drusciņ sajauc realitāti – noliec vienas mājas pie upītes, kas īstenībā tur nebija, otras pie dzelzceļa, un neviens nevar piesieties.

– **Cilvēki, lasot, atļausos teikt, līdzīgas atmiņas – Tūves Jānsones *Tēlnieka meitu* vai Vizmas Belševicas *Billi* –, ir pateicīgi nevis par dokumentāru precizitāti, bet godīgām bērna sajūtām. Tieši šīs godīgās atmiņas noloba dvēseli un liek cilvēkam atcerēties notikumus pašam no savām mazajām dienām.**

– Jā, vienīgi šī grāmata nav tik harmoniska kā *Tēlnieka meitas* atmiņas. Es pat teiktu, ka apakšstrāva ir diezgan dramatiska, traģiska... Redziet, saturs mani ir pavadījis visu dzīvi. Es tiešām neesmu par to stāstījusi, jo negribēju sīknaudā izdāļāt fondu, kas manī. Tam bērnam patiesībā ir laimīga bērnība. Vismaz viņš to izjūt kā laimīgu. Viņam ir tāda vitalitāte, vēlēšanās dzīvot, prieks par visu pasauli... Un tomēr – briesmīgie piedzīvojumi gan ar krustmāti, gan citiem cilvēkiem no Sibīrijas barakas... Ir vienkārša patiesība, ka uz melna nedrīkst rakstīt ar melnu. Un es atradu variantu, lai cilvēkam nebūtu smagi lasīt. Arī par šausmīgo centos rakstīt viegli, un vienīgā iespēja, kā to izdarīt, ir izteikties ar bērna muti.

– **Vai jums, rakstot šo darbu, izkristalizējās sajūtas, ka jebkurš bērns, lai cik mīloši cilvēki viņam būtu apkārt, tomēr ir kā opozīcijā, jo nevar iekļūt pieaugušo pasaulē? Viņš dzīvi vēro kā no kupejas augšējā plaukta.**

– Tam varētu piekrist. Bet bērniņam, kurš piecu gadu vecumā atgriežas no Sibīrijas, ir milzīga pieredze. Labi, viņš nekad mūžā nav redzējis ābolu, un dārzs Latvijā viņam kļūst par tādu kā Paradīzes dārzu, bet viņu ir kristījušas lietuvietes, barojusi gruziņiete – tas izklausās pēc mitoloģijas.

– **Pēc Svētajiem rakstiem.**

– Vai ne? Un tā nu gan ir skaidra patiesība! Ir arī ebreju krustmātes stāsts, ko arī visu dzīvi nēsāju līdzī, domājot, kad to varēšu cienīgi pastāstīt.

– **Jūs runājat par operdziedātāju Asju no Londonas?**

– Jā. Labi, ka Norai to esmu stāstījusi grāmatā, ko viņa rakstīja par mani, *Zīdārpiņu musināšana*, citādi teiktu, ka saceru teiksmas. Patiesībā par katru no tiem cilvēkiem varētu romānu uzrakstīt. It īpaši par Asju. Mēģināju ļoti sarežģīti – krusteniski, šķērseniski aužot, kā komponējot – ar vadmotīviem, atkārtojumiem, poētisku valodu, drausmīgu slengu un žargonu, dialogiem, tēlojumiem kopā saauš tā, lai nav tikai diegi un kamoli, bet raksts! Man tas ir jauns žanrs – romāns. Dažs labs saka – *kā tu, dzejniece būdama, varēji romānu uzrakstīt?!*

– **Jums tas ir sanācis dzejisks.**

– Un arī dramatisks! Būtībā esmu lietojusi visu savu žanrisko arsenālu.

– **Vai tiešām to sauca par Noasa baraku?**

– Nē! Drīzāk tā bija kā Bābele.

– **Noass skan skaistāk – tā ir izglāšanās, kur cits citam, lai cik dažādi būtu, nedara pāri.**

– Jā, tie, kas paliek pāri pēc šausmīgajiem grēku plūdiem. Bet es to aizstāju ar Bābeles torni. Laura lielās, ka protot nez cik valodu. Ne nu prot, nekā! Dzirdējusi gan ir.

– **Vai jūs kādu no barakas cilvēkiem vēlāk esat satikusi?**

– Kad gadu pēc mūsu atgriešanās no Sibīrijas atbrauca arī vecmāte, pie viņas sāka braukt draudzenes, dažas tā kā pa miglu atcerējos – kādus sejas pantus, ķermeņa valodu... Un es, protams, piesūcos ar stāstiem, kas nebija manis pašas reālā pieredze. Klausījos vaļā muti, ik reizi saspringstot, ausis spicējot pie teikuma – *kuš, bērns klausās... ak, nu, viņš vēl par mazu, nesaprot!* Un tādi skanēja bieži. Un interesantākais – es arī izlikos, ka neko nesaprotu.

– **Romānu sauks Laura?**

– Nē, *Pieci pirksti*. Tā ir Lauras māja ābelē! Vajadzība pēc tās radās, kad pieminētais Stasis bija uztaisījis štābu, kā visi puikas to dara, un man arī, tas ir, Laurai, vajadzēja... Dārzā bija daudz vecu ābeļu, un vienai no stumbra nāca tieši pieci lielie zari – tie veidoja tādu kā sauju. Ierāpties nebija grūti, viens vecs spilvens bija trāpījies istabas augšā, no kura spalvas lidinājās. Laura domāja, ka tas ir ļoti labi, jo tad putni domās, ka viņa arī ir putns, un draudzēsies, neuzskatīs par svešinieci. Pieci pirksti nāk arī norādē – *tu nedrīksti par Sibīriju nevienu vārdu runāt, tas tev jāzina kā pieci pirksti*. Tas nu bija iekalts. Nedrīkst. Nevienam. Neko. Un Asjai bija salauzti pieci pirksti. Katrai rokai. Tad vēl – Laurai patīk kļavas. Man arī patīk, ļoti! Tāpēc, ka viņām lapas ir kā pieci pirksti. Viņās ir kas cilvēcisks. Ar kļavu var sarokoties.

– **Sist pieci.**

– Jā! Un Laurai ir pieci gadi – uz katra pirksta pa vienam.

– **Kāpēc tieši Laura? Jums pašai ir tik spēcīgs vārds, ka atrast pienācīgu aizstājēju ir grūti.**

– Tas ir interesants stāsts. 1989. gadā biju Amerikā. Katrā pilsētā, kur uzstājāties, palikām pa nakti pie kādas ģimenes. Es nonācu ļoti jaukā, kur mājas mātes māte bija 86 gadus veca, un viņas mātai Laurai bija 89 gadi. Viņas strīdējās, kura vedīs mani uz pasākumu, un māsa teica Laurai – *nē, tu esi par vecu! Es vedīšu! Vakarā sākam runāties, un vecās kundzes saka – zināt, kāpēc mēs tieši jūs gribējam? Jo jūs esat no Slampes! Un, redzat, mēs arī! No kurām mājām? Kalnaķivuljiem? Nevar būt! Tās ir mūsu kaimiņos! Paga, vai tad Ģeņģeru Almu arī pazīstat? Saku: Alma ir mana vecvecmāmiņa!* Man patika dzirdēt, ka Ģeņģeru Alma bijusi kārtīga saimniece, taisījusi viesības. Jutu lielu tuvību ar veco cilvēku tieši tāpēc, ka viņa bija saikne ar maniem senčiem. Interesanti – lugu *Zemes nodoklis* konkursam iesniedzu ar pseidonīmu Laura Kalnciema. Negribēju, lai vērtē kā Māras Zālītes darbu. Nu jā, un luga tajā konkursā vinnēja!

– **Visi domāja, ka tūlīt iepazīsies ar jauno dramaturģi?**

– Bija vēl trakāk – kāds no žūrijas man klusītiņām teica, ka esot viena baigi labā luga, bet dramaturģe pilnīgi jauna.

– **Nu, griezīs pogas laukā?**

– Jā, pārspējusi mani. Olga Dreģe palīdzēja taisīt mistēriju – ieradās uz balvas pasniegšanu, tēlojot Lauru Kalnciemu. Vispār apstājos laikā, jo domāju – ja iznesīšu kritiķus cauri līdz tam, ka sāks recenzēt to darbu, viņi man to nekad mūžā nepiedos!

– **Ar viņiem jāslaglabā labas attiecības?**

– Tas man laikam nav izdevies, bet domāju, ka cilvēki var justies apvainojušies, un to es negribēju, spēlīti pārtraucu. Tā ka ar Lauras vārdu varu labi sadzīvot. Un atcerēsimies skaistos Petrarkas sonetus Laurai!

– **Tajos Laura ir mīlētas, apdziedātas sievietes simbols.**

– Jā, bet Laura jau arī kādreiz izaugs – no piecgadīgās meitenes. Par sievieti.

– **Daļēji grāmata ir ar misijas apziņu, jo tur ir arī laika grieži, tautas, cilvēku likteņi...?**

– Kad jau zināja, ka esmu dzimusi Sibīrijā, man bieži jautāja – kad vienreiz to uzrakstīsi?

Teicu – *nezinu, kad būšu tam gatava*. Bet tas, ka uzrakstīšu, man bija skaidrs jau no pirmajiem bērnišķīgajiem šļupstiem literatūrā. Ar vārdiem nevajag mētāties. Vārdi ir enerģija. Neviens nav tukšs. Katrs nes vibrāciju. Skaņa ir fizikāls jēdziens, to var izmērīt. Un vārds nav tikai skaņa, bet skaņa ar jēgu, iedarbīgs – to zinām no buramvārdiem. Taču mēs tam neticam. Burtiski nogalinām cits citu ar vārdiem. Ļaunums meklē ceļus, un anonimitāte ir viens no melnajiem caurumiem.

EKSĀMENS LATVIEŠU VALODĀ
9. KLASEI
 2015
 DARBA VĒRTĒTĀJA LAPA

VĒRTĒŠANA

LASĪŠANA un VALODAS SISTĒMAS IZPRATNE	Maksimālais punktu skaits – 56 punkti.
RAKSTĪŠANA Viedoklis (1. daļas 7. uzd.) – 9 punkti. (Skatīt tabulu „Viedokļa vērtēšanas kritēriji”). Pārspriedums (2. daļa) – 25 punkti. (Skatīt tabulu „Pārsprieduma vērtēšanas kritēriji”).	Maksimālais punktu skaits – 34 punkti.
RUNĀŠANA Skatīt tabulu „Runātprasmes vērtēšanas kritēriji”.	Maksimālais punktu skaits – 20 punkti.

1. daļa. Lasīšana un valodas sistēmas izpratne

Uzd.	Kritēriji	Punkti
1.	Par katru pareizi atbildi – 1 p. (1. Jebkura pamatota atbilde. 2. Tas viņai ir jauns žanrs. 3. Ābols(-i) vai dārzs. 4. Amerikā sastaptā Laura. 5. „Kalnaķivulji”. 6. Norā Ikstena „Zidtārpiņu musināšana”.)	6
2.	Par katru pareizi aizpildītu rindu (tautība un saistība) – 1 p. (Lietuviete(-es) – kristījušas. Gruzīniete – barojusi. Ebrejiete – krustmāte.)	3
3.	Par visiem pieciem nosauktiem iemesliem – 1 p. (Jebkuri pieci: Lauras māja ābelē, kurai 5 lieli zari, jāzina kā 5 pirksti, Asjai bija salauzti 5 pirksti, kļavas lapa kā 5 pirksti, Laurai 5 gadi, „sit pieci”.)	1
4.	Par katra vārda pareizu skaidrojumu – 1 p.	2
5.	Par pareizu (2. nozīme) atbildi – 1 p.	1
6.	Par katru pareizi aizpildītu rindu (frazeloģisms un atbilstošs skaidrojums) – 1 p. (Skraida kā sadegusi, nav mierīga sirds, lec ārā no biksēm.)	3
7.	Skatīt „Viedokļa vērtēšanas kritēriji”.	9
8.	Par katru pareizu atbildi – 1 p.	10
9.	Par katru teikumu, kurā precīzi saliktas pieturzīmes, – 1 p.	10
10.	Par katru pareizi izveidotu teikumu pēc uzbūves – 1 p. Par katru teikumu, kurā pareizi iesaistīts vārdu savienojums vai konstrukcija, – 1 p. Par katru teikumu bez pareizrakstības kļūdām – 1 p.	3 3 3

11.	<p>(I.) Par pareizu grupas un radošās darbnīcas (Mežotne/2. grupa, robotu konstruēšana) izvēli – 1 p.</p> <p>(N.) Par iesnieguma izvietošanu/ noformējumu visā darba lapā – 1 p.</p> <p>(S.) Par iesnieguma saturu (adresāts – interešu centra vadītājs –, adresants, dokumenta nosaukums, iesnieguma teksts, datums, paraksts) – 2 p.</p> <p>Ja saturā pieļauta 1 kļūda, nav kāda elementa – 1 p.</p> <p>Ja saturā pieļautas 2 un vairāk kļūdu, nav 2 un vairāk elementu – 0 p.</p> <p>(P.) Par pareizrakstību – 2 p.</p> <p>Pieļautas 1–2 ortogrāfijas un/vai interpunkcijas, un/vai stila kļūdas – 1 p.</p> <p>Pieļautas 3 un vairāk kļūdu – 0 p.</p>	6
P. p.	<p>Skolēns saņem 5 papildu punktus, ja 1. daļā veicis visus pirmos sešus uzdevumus bez pareizrakstības kļūdām.</p> <p style="text-align: right;">1 kļūda 2 kļūdas 3 kļūdas 4 kļūdas 5 un vairāk</p>	<p style="text-align: right;">5 4 3 2 1 0</p>

Viedokļa vērtēšanas kritēriji (9 punkti)

Kritēriji	Saturs	Stils	Ortogrāfijas kļūdas un interpunkcijas kļūdas
3	Saturs atbilst tematam. Domas izteiktas plānveidīgi un loģiski, tās ir pamatotas.	Dažādas un stilistiski iedarīgas teikumu konstrukcijas. Viegli uztverams teksts. Pieļaujama viena neprecizitāte vārdu izvēlē.	0
2	Saturs atbilst tematam. Izteiktās domas pamatotas, bet atkārtojas.	Vienveidīgi teikumi. Viena kļūda teksta uzbūvē vai divas stila kļūdas.	1–2
1	Izteikts pretrunīgs viedoklis. Domas nepamatotas vai haotiskas.	Trīs vai četras stila kļūdas.	3–4
0	Darbs neatbilst tematam. Tekstā paustā doma nav uztverama.	Piecas un vairāk stila kļūdu.	5 un vairāk

Vērtējamās stila kļūdas:

- nepamatoti atdalīti un nepareizi novietoti palīgteikumi;
- nepilnīgi, nepabeigti teikumi;
- nepareizi lietots „ka” un „kad”;
- nepamatota personas un laiku maiņa;
- šķērsuma un/vai vienojuma saikļu nemotivēts lietojums;
- saturiski nelogisks teikums;
- nelogiska vārdu secība un kļūdas sintaktisko saistījumu izveidē;
- vārdu izvēles un vārdu formu izveides kļūdas.

Pārsprieduma vērtēšanas kritēriji (25 punkti)

Kritēriji Punkti	Saturs	Teksta uzbūve (plānojums)	Valoda (pieļaujamais kļūdu skaits)		
			stils	ortogrāfija	interpunkcija
5	Temats mērķtiecīgi atklāts. Saturs pilnībā atbilst tematam. Patstāvīgi un pamatoti spriedumi. Pamatojumam izmantoti fakti. Atklāšanas rakstītāja personīgā attieksme. Spēj ieinteresēt lasītāju.	Loģiski secīgi izkārtotas daļas. Darbam mērķtiecīga virzība, loģisks plānojums, trīsdaļīga uzbūve. Ievērots dalījums rindkopās, tās ir saturiski saistītas.	1	0	1
4	Saturs atklāts atbilstoši izteiksmes stilam un uzdevuma nosacījumiem. Patstāvīgi spriedumi, nepietiekami pamatoti. Izmantotajos faktos ir nelielas neprecizitātes. Satura atklāsmē trūkst mērķtiecības.	Loģiski secīgi izkārtotas daļas. Ievērots dalījums rindkopās. Vietām nav saistījuma starp tām.	2–3	1	2
3	Temata paplašinājums vai sašaurinājums. Spriedumi veidoti kā apgalvojumi, tie netiek pamatoti, vai arī apgalvojumam trūkst loģikas. Fakti izmantoti, bet tie tekstā loģiski neiekļaujas.	Nesamērīgs daļu apjoms. Daļēji ievērots dalījums rindkopās. Vietām trūkst saistījuma starp tām.	4–5	2	3
2	Izteiktās domas frāžainas, nepamatotas. Ir vēstījums vai apraksts bez pārsprieduma elementiem. Domas atkārtojas. Viedoklis ir pretrunīgs. Faktu nav, vai arī tajos ir kļūdas.	Darbs nav plānveidīgs, vai nav dalījuma rindkopās.	6–7	3	4
1	Nepamatoti emocionāls stāstījums bez pārsprieduma elementiem. Temata vulgarizācija. Domas daļēji atbilst tematam.	Nav ievēroti tekstveides principi. Domas izteiktas haotiski.	8–9	4	5
0	Saturs neatbilst tematam.	Tekstā paustā doma nav uztverama.	10...	5...	6...

Ja darba apjoms ir mazāks par 150 vārdiem, pareizrakstības un stila kļūdas vērtē pēc šīs tabulas:

Punkti	Valoda (pieļaujamais kļūdu skaits)		
	stils	ortogrāfija	interpunkcija
3	1	0	1
2	2–3	1	2
1	4–5	2	3
0	6...	3...	4...

Vērtējamās kļūdas:

- nepamatoti atdalīti un nepareizi novietoti palīgteikumi;
- nepilnīgi, nepabeigti teikumi;
- nepareizi lietots „ka” un „kad”;
- nepamatota personas un laiku maiņa;
- šķruma un/vai vienojuma saikļu nemotivēts lietojums;
- saturiski nelogisks teikums;
- nelogiska vārdu secība un kļūdas sintaktisko saistījumu izveidē;
- vārdu izvēles un vārdu formu izveides kļūdas.

Runāprasmes vērtēšanas kritēriji (20 punkti)

Punkti	Saturs	Runas uzbūve	Vārdu krājums un stils	Izteikšanās veids*	Saziņa
4	Formulē tematu. Runa atbilst tematam. Pamato temata izvēli, pierādot tā nozīmīgumu sev vai sabiedrībai. Saturīgs (vērtīgs, bagāts) stāstījums, izmanto personīgo pieredzi. Informāciju sniedz, atklājot un pamatojot būtisko.	Skaidra un precīzi veidota runa (ievads, iztirzājums, nobeigums). Informāciju un uzskatus izklāsta secīgi, ievēro saistījumu starp daļām. Ievēro runas ilgumu.	Plašs vārdu krājums, daudzveidīga teikumu uzbūve. Ievēro valodas kultūras normas. Lieto tēmai un situācijai atbilstošu stilu. Iespējamās dažādas pārteikšanās.	Skaidra vārdu izruna. Piemērots runas ātrums. Maina balss intonācijas, lai uzsvērtu teiktā jēgu.	Izsaka savu viedokli par dzirdēto. Prot iesākt, virzīt un pabeigt saziņu. Lai atjaunotu sarunu, izmanto daudzveidīgus jautājumus. Atbild precīzi un pamatoti. Prasmīgi izmanto acu kontaktu, žestus, grimases.
3	Runa atbilst tematam. Cenšas pamatot temata izvēli, pierādot tā nozīmīgumu sev vai sabiedrībai. Saturīgs stāstījums, izmanto personīgo pieredzi.	Trūkst viena no plāna elementiem (ievada, nobeiguma). Informāciju un uzskatus izklāsta secīgi. Ievēro runas ilgumu.	Vārdu krājums atbilstošs, lai atklātu tematu, teikumu uzbūve piemērota satura atklāšanai. Lieto tēmai un situācijai atbilstošu stilu. Iespējamās dažādas valodas kļūdas.	Runā lielākoties skaidri un sadzirdami. Cenšas izmantot intonācijas un atbilstoši mērķim pielāgot runas tempu.	Cenšas izteikt viedokli par dzirdēto. Jautā, lai virzītu vai atjaunotu sarunu. Atbild precīzi, pamatoti. Prasmīgi izmanto acu kontaktu, žestus, grimases.
2	Runa atbilst tematam. Nepietiekami atklāta personīgā attieksme.	Nav ievada un nobeiguma. Mēģina informāciju un uzskatus izklāstīt secīgi. Ievēro runas ilgumu.	Vārdu krājums ierobežots. Vienkāršotas uzbūves teikumi. Lieto situācijai neatbilstošu valodas stilu. Pārsvārā ievēro valodas kultūras normas.	Vāji vai pārspīlēti izmanto balss intonācijas. Monotona runa, nepamatotas pauzes.	Ir tikai jautājumi un atbildes. Nenoturīgs kontakts ar sarunas biedru. Pārsvārā atbild, pamatojot savu viedokli. Pārtrauc sarunas biedru.
1	Temata paplašinājums vai sašaurinājums. Izklāsta faktus, idejas, bet nav pārliecināts par sacīto. Satura izklāsta izmanto vienvērtīgas frāzes.	Juceklīgi uzskaita faktus, idejas. Neievēro runas ilgumu.	Pārsvārā neilgiski vai nepabeigti teikumi. Maz ievēro valodas kultūras normas.	Iestudēta runa. Daļēji sadzirdama un saprotama runa.	Jautājumi neatspoguļo izpratni par dzirdēto. Nepamato savu viedokli. Atbild nepilnos teikumos. Pārspīlēti vai teatrāli žesti un grimases. Kontakts ar sarunas biedru parādās tikai jautājumu daļā.
0	Runa neatbilst tematam, vai skolēns neveido stāstījumu.	Spēj pateikt dažus atsevišķus teikumus vai vārdu savienojumus.	Domas nespēj formulēt teikumus.	Neskaidra un nesadzirdama runa.	Nav kontakta ar sarunas biedru. Skolēns neveido sarunu.

* Runas defektus neņem vērā.